
AB, DOĞU-BATI BÖLÜNMESİNE DOĞRU YELKEN AÇTI

28.09.2018

TRT Haber (27 Eylül 2018)

Küresel ekonomik kriz ile kuzey-güney bölünmesi yaşayan Avrupa, göçmen akınının tetiklediği aşırı sağcı siyasi akımlarla beraber doğu-batı bölünmesine doğru yelken açmış durumda.

Dış politika üzerine analizler kaleme alan TRT Haber Özel Haber Editörü Mehmet A. Kancı, 2009'da patlak veren küresel ekonomik kriz Avrupa Birliği'nin kendi içerisinde inşa ettiği ilk duvarın temellerini attığını yazdı. Avrupa Birliğindeki kuzey-güney bölünmesinin İtalya, İspanya, Belçika gibi ülkelerdeki mikro milliyetçi damarları tetiklediğini ifade eden Kancı, kuzey-güney ülkeleri arasında yükselmeye başlayan duvara paralel yeni duvarların bu kez üye ülkelerin içerisinde de yükselmeye başladığını belirtti.

Mehmet A. Kancının Anadolu Ajansı (AA) için kaleme aldığı, Kendi duvarlarını ören Avrupa başlıklı analizi:

1989'da Moskova'dan esen "Değişim Rüzgarı"nın yerle bir ettiği Berlin Duvarı'nın enkazının üzerinde bir yıl geçmeden birleşen Almanya, Avrupa Birliği'nin tek devlet ideali çevresinde toplanması için itici güç olmuştu. Avrupa Birliği, Varşova Paktı'nın eski üyelerini derinlemesine sorgulamadan sınırlarının içerisinde katarak doğuya doğru genişlerken küreselleşmenin mutlak zaferine iman etti.

Yeni duvarların yükselmeyeceğine dair sarsılmaz bir inançla başlayan bu "birlik" olma yolculuğu yine küreselleşmenin getirdiği kaotik düzen ve geçmişin biriktirdiği kapanmamış hesaplarla bugünlerde bir duvardan diğerine tosluyor.

2009daki küresel kriz ABnin kendi içinde inşa ettiği duvarın temellerini attı

2009'da patlak veren küresel ekonomik kriz Avrupa Birliği'nin kendi içerisinde inşa ettiği ilk duvarın temellerini attı. Birlik kısa süre içerisinde Almanya'nın başını çektiği zengin kuzey ülkeleri ile "har vurup harman savurmuş" oldukları ima edilen güney ülkeleri arasında bölündü.

Yunanistan'dan başlayarak Akdeniz kıyısı boyunca Portekiz'e kadar tüm birlik ülkeleri birbiri ardına kemer sıkma politikalarına yöneldi, geniş halk kitleleri "ekonomik reformlar" adı altında refahlarından fedakarlık edecekleri şartlara zorlandılar.

Kuzey-güney bölünmesi mikro milliyetçi damarları tetikledi

Ekonomik yıkımın en ağır darbesini yiyen Yunanistan'ın bu süreçten kağıt üzerinde de olsa çıkabilmesi ancak 2018 yılında mümkün oldu. Avrupa Birliği'ndeki bu kuzey-güney bölünmesi İtalya, İspanya, Belçika gibi ülkelerdeki mikro milliyetçi damarları da tetikledi.

Bu ülkelerin görece varlıklı etnik grupları ya da bölgeleri ayrılıkçı taleplerini giderek yüksek bir sesle gündeme getirirken, karşılarında yükselen milliyetçi-aşırı sağcı dalgayı buldular. Avrupa'da kuzey-güney ülkeleri arasında yükselmeye başlayan duvara paralel yeni duvarlar bu kez üye ülkelerin içerisinde de yükselmeye başladı.

Libya müdahalesinin ağır bedeli

Ekonomik kriz ile mücadele halindeki Avrupa Birliği için "cehennem kapılarının" açılması ise Arap Baharı sürecinde sorgusuz sualsiz müdahil olduğu Libya'daki iç savaş ve Beşşar Esed rejiminin yıkılacağına mutlak bir inanç duyduğu Suriye'deki çatışma sürecine seyirci kalması ile gerçekleşti.

2011 yılının ekim ayında 42 yıl boyunca Libya'ya hükmetmiş olan Muammer Kaddafi muhalifler tarafından Sirte'de yakalanıp linç edilirken, Fransa başta olmak üzere kimi Avrupa başkentlerinde zafer şarkıları söylenmekteydi.

Aradan geçen yedi yılda Libya'ya "demokrasi" gelmediği gibi, bugün Trablus ve çevresinde sürmekte olan çatışmalarla kaos giderek boyut kazanmakta. Avrupa'nın ise bu kaostan payına düşen, sonu gelmeyen bir mülteci akını oldu.

Kaddafi'nin yönetimde olduğu yıllarda, Avrupa başkentlerinden, Afrika'dan Avrupa'ya göçü önlemek için para talep ettiği yani bir nevi şantaj yaptığı iddiaları gündeme getirilmişti. Kaddafi'nin tarih sahnesinden silinmesinden sonra yaşananlar ise bir Kuzey Afrika ülkesinde sonu hesap edilmeden merkezi yönetimin ve istikrarın yok edilmesinin bedelinin ne olacağını uluslararası topluma gösterdi.

Yalnızca Libya'daki istikrarsızlıktan ve çatışmalardan canlarını kurtarmak isteyenler değil, Afrika'nın sahra altı ülkelerindeki yoksulluk, kuraklık ve kıtlıktan kaçan on binlerce kişi daha iyi bir gelecek umuduyla yollara döküldü. Çölleri plastik şişelerden yaptıkları ayakkabılarla aştılar, otobüsler dolusu insan çöllerde kumların arasında yitip gitti, açlıktan öldü, Libya'ya varabilenler ise insan kaçakçılarının ölüm gemilerinde şanslarını denemek zorunda kaldılar.

Lampedusa üzerinden İtalyaya başlayan göçmen akını

Bu süreçte Tunus'a 113 kilometre mesafede bulunan İtalya'daki Lampedusa Adası'nın ismi tüm dünyada ilk kez duyuldu. Binlerce Afrikalı göçmen Lampedusa'ya ayak basarak Avrupa Birliği'nin parçası olma heyecanını yaşıyordu. Lampedusa üzerinden İtalya'ya başlayan bu göçmen akını, Avrupa içerisinde yükselecek yeni bir duvarın da habercisiydi.

Göçmen yükünü tek başına omuzlamak zorunda kaldığı ve AB'deki ortaklarından hiçbir destek alamadığı gerçeğiyle yüzleşen İtalya, göçmenlerin ilk ayak bastıkları ülkeye sığınma başvurusu yapmak zorunda olduğunu kayıt altına alan Dublin Sözleşmesini bir kenara bırakarak 2015 yılının

Haziran ayında sınırlarını açtı.

İtalya kapıları açtı, Fransa'nın yanıtı AB içinde yeni bir duvarın temeli oldu

Kısa sürede Fransa başta olmak üzere çok sayıda ülke, İtalya'nın açtığı kapılardan geçen göçmenlerin akınıyla karşı karşıya kaldı. İtalya'nın açtığı kapıya Fransa'nın yanıtı ise Avrupa içerisinde yeni bir "duvarın" temelini atmak oldu. Fransa, İtalya ile sınırlarını kapattı, yakaladığı göçmenleri komşusuna geri gönderdi.

İki ülke arasında benzer krizler 2011 yılında Tunuslu göçmenler nedeniyle de yaşanmıştı ancak bu defa yaşanan Avrupa Birliği'ndeki dengeleri değiştirecek boyuta ulaştı. Fransa, İtalya'ya yardımda isteksiz davranıp kapılarını da kapatarak, komşusunda kısa sürede göçmen karşıtı bir koalisyonun iktidara gelebileceği öngörüsüne de sahip olacak basireti sergileyemedi.

Duvar Akdeniz sularına taşındı

Avrupa kendi eliyle istikrarsızlaştırdığı Libya'dan kaynaklanan göçmen dalgasına çözüm üretmeden, 2016 yılı ile beraber Suriye'den gelen ve bu defa bir tsunami boyutuna ulaşan akınla karşı karşıya kaldı. Suriye'deki savaştan kaçan sivillerin korunması için Türkiye, Ürdün ve Lübnan'a gereken desteği vermekten kaçınan Batı dünyası bu kez doğu sınırlarından Orta Avrupa'ya ilerleyen insanlık ayıbıyla yüzleşti.

Halihazırda ekonomik krizle ve kendi içerisindeki göçmen karşıtı aşırı sağcılarla baş etmekten aciz durumdaki Yunanistan bu göçmen dalgasına dayanamadı. Makedonya, Sırbistan, Macaristan, Avusturya ve Almanya toplulukları, günler içerisinde kendilerinden binlerce kilometre uzakta yaşadığından emin oldukları, zaman zaman televizyon haberlerinde göz ucuyla izledikleri bir insanlık dramının gerçeğiyle yüzleşti.

Vişegrad Dörtlüsünden göçmen karşıtı politikalar

Bu yeni göçmen akını, Avrupa'da duvarlar yükselten Fransa'ya yeni ortaklar ekledi. Macaristan, Çekya, Polonya ve Slovakya "Vişegrad Dörtlüsü" adı altındaki bölgesel birliklerini göçmen karşıtı politikalar odağında yeniden organize ettiler. Macaristan sınırlarını göçmen geçişlerini engellemek için boydan boya çitlerle donatırken, Avrupa Birliği genelinde sınır kontrolleri yeniden yürürlüğe girdi. Batı dünyası, 19. yüzyıldan bu yana açlığa, yoksulluğa ve iç çatışmalara mahkum ettiği Afrika, Asya ve Ortadoğu toplumlarının gerçekleri ile kendi kentlerinin sokaklarında yüzleşmek yerine bu insanları duvarlar inşa ederek dışarıda tutma, topraklarına ulaşmayı başarmış olanları ise kurdukları kamplarda insan onuruna yakışmayacak şekilde yaşatma gayreti içerisine girdi.

Göçmen politikaları Merkel'in koltuğunu sallıyor

Almanya'da Başbakan Merkel liderliğindeki Hristiyan Demokrat hükümetin, göçmen gerçeği ile barışık bir politika izleme çabası ise son iki yılda Avrupa genelinde kendisini giderek daha fazla hissettiren yeni bir aşırı sağ dalgasının büyümesine yol açtı. Merkel'in çabaları ile Türkiye ile

Avrupa Birliği arasında imzalanan göçmen anlaşmasının şartları aradan geçen yıllara rağmen Brüksel kaynaklı olarak yerine getirilmezken, göçmen politikaları Merkel'in de koltuğunu daha şiddetli şekilde sarsıyor.

Göçmen karşıtı siyasetten beslenen Almanya İçin Alternatif Partisi (AfD) anketlere göre gücünü her geçen gün artırırken, Berlin'in Moskova ile başta enerji olmak üzere çeşitli alanlardaki işbirliğinden rahatsız olan ABD'nin, merkez sağın farklı unsurları ve aşırı sağ üzerinden Alman siyasetini dizayn etme teşebbüsleri basına daha sık yansıyor.

Paris ile Roma arasındaki ipler kopma noktasına geldi

Göçmen akınının sosyo-ekonomik sonuçlarını doğrudan yaşayan bir başka ülke İtalya'da ise mart ayında yapılan genel seçimden göçmen karşıtı bir hükümet yapılması çıktı. İtalya'da Beş Yıldız Hareketi ile Lig Partisi'nin kurduğu koalisyon bir ileri adım daha atarak, göçmenlere karşı inşa edilen duvarı Akdeniz'in sularına taşıdılar.

Kuzey Afrika'dan yola çıkan ve ölümün kıyısında yolculuk yapan göçmenler gemiler tarafından kurtarılsa dahi bugün İtalya, Fransa ve Malta limanları tarafından kabul edilmiyor. Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Kurulu çalışmaları sırasında yaptığı bir açıklama bu konuda Paris ile Roma arasındaki ipleri kopma noktasına getirdi.

Macron'un, göçmenler nedeniyle İtalya ile Avrupa Birliği arasında siyasi kriz yaşandığını iddia etmesi ve Roma yönetimini insani, denizcilik ve uluslararası hukuka riayet etmemekle suçlamasına sert bir karşılık geldi.

İtalya Başbakan Yardımcısı ve İçişleri Bakanı Matteo Salvini, ülkesinin Macron'dan hukuk ve insanlık dersi almayacağını söylerken, Fransa'nın sınırlarını kapatarak 50 bin kadın ve çocuk göçmeni geri çevirdiğini hatırlattı.

Anavatanını terk etmek zorunda kalanlar için umutlu haberler mümkün değil

Küresel ekonomik kriz ile kuzey-güney bölünmesini yaşayan Avrupa, göçmen akınının tetiklediği aşırı sağcı siyasi akımlarla beraber bir doğu-batı bölünmesine doğru da yelken açmış durumda. İsveç'te aşırı sağın hükümet kuracak pozisyona geldiği son seçim sonuçları da refah toplumlarının beşığı olarak gösterilen İskandinav ülkelerinin Orta Avrupa'dan İtalya'ya uzanan bu hattın parçası olabileceğini ortaya koyuyor.

Küresel refahın bölüşümündeki adaletsizliklere bağlı olarak giderek büyüyen göç sorunu Avrupa'yı siyasi ve ekonomik olarak parçalara ayırır ve yeni duvarlarla bölerken, anavatanlarını terk etmek zorunda kalanlar için umutlu haberler vermek mümkün değil. Keza Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Donald Trump'ın Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'ndaki konuşmasında göçmen politikaları için kullandığı ifadeler, göçmenler için duvarların yalnızca Avrupa'da değil küresel ölçekte yükseleceğine işaret ediyor. Soğuk Savaş'ın bitimiyle piyasaya sürülen "küreselleşme hareketini ve ideolojisini" reddettiğini BM kürsüsünden ilan eden Trump, göçmen meselesinin bu sorunun yaşandığı ülkelere yardım edilerek yerinde çözülmesi gerektiğini savundu.

Amerikan Başkanı'nın bu çözüm önerisinde eksik kalan ise uzun yıllardır istikrarsızlaştırılmasına

katkıda buldukları Afganistan, Irak, Libya ve Suriye'de terör örgütlerine destek verirken, diğer yandan bu ülkelerde daha iyi bir gelecek inşa etmenin formülünü uluslararası toplum ile paylaşmaması oldu.

Dünya üzerindeki milyonlarca göçmenin geleceğini, Meksika sınırına, Akdeniz'e, Orta Avrupa'ya duvar örenler, Gazze'yi abluka alanlar ile Birleşmiş Milletler kürsüsünden insani diplomasi çağrısı yapanlar arasındaki fikir mücadelesinin sonucu belirleyecek.

Anadolu binlerce yıldır kucak açmaya aşına

Avrupa tarihi milliyetçi ve ırkçı fikirlerin yarattığı insani felaketlere ve soykırımların neticesinde yaşanan travmalara, Anadolu ise binlerce yıldır kapısını çalanlara kucak açmaya aşına. Tarihten elde edilecek bir tecrübe varsa ne Çin Seddi'nin, ne Hadrian Duvarı'nın ne de Berlin Duvarı'nın toplumların dinamiği karşısında ayakta kalamadıkları gerçeğidir

Kaynak: AA

Kaynak/Source: